

T Ü R K T A B İ P L E R İ B İ R L İ Ğ İ - U Z M A N L I K D E R N E K L E R İ E Ő Ğ Ü D Ü M K U R U L U

TIPTA UZMANLIK E Ğ İ T İ M İ ULUSAL STANDARTLARI

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ-UZMANLIK DERNEKLERİ EŞGÜDÜM KURULU (TTB-UDEK)

TIPTA UZMANLIK EĞİTİMİ ULUSAL STANDARTLARI

Yayına Hazırlayan

Dr. İskender Sayek

Dr. Hilal Batı

*Türk Tabipleri Birliği-
Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu
(TTB-UDEK)
Tıpta Uzmanlık Eğitimi
Ulusal Standartları*

*Birinci Baskı, Haziran 2011, Ankara
Türk Tabipleri Birliği Yayınları*

ISBN 978-605-5867-47-8

**Türk Tabipleri Birliği
Merkez Konseyi**

GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalıgil Sok.

No:2 Kat:4, 06570 Maltepe / ANKARA

Tel: (0 312) 231 31 79

Faks: (0 312) 231 19 52-53

e-posta: ttb@ttb.org.tr

<http://www.ttb.org.tr>

ÖNSÖZ

Sağlık düzeyi yüksek bir toplumda yaşayabilmenin pek çok belirleyicisi olduğu günümüzde en temel gerekliliklerden birisinin nitelikli tıp eğitimi olduğu bilinmektedir. 2011 yılından geriye doğru bakıldığında artmaya hızla devam eden tıp fakültesi ve bu fakültelere alınan öğrenci sayıları Türkiye’de tıp eğitiminin, tıpta uzmanlık eğitiminin niteliğini zedeleyen bir gelişme olarak görülmektedir. Ancak bu kaygan ve olumsuz zemin üzerinde halen yapılan, yapılması gerekli güzel ve anlamlı kimi çalışmalar da sürdürülmektedir. Türk Tabipleri Birliği (TTB) çatısında 1994 yılından bu yana tıp eğitimi ve tıpta uzmanlık eğitiminin geliştirilmesi için önemli çabalar gösteren Türk Tabipleri Birliği-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu (TTB-UDEK) üyesi olan derneklerin tamamıyla birlikte elinizde bulunan TIPTA UZMANLIK EĞİTİMİ ULUSAL STANDARTLARI oluşturmuş, ülkemizde sürdürülen uzmanlık eğitimi standartlarının sağlanması için TTB’nin kurumsal birikimine katkı sunmuştur. Bu belgenin bizler için bir başka anlamı ise meslektaşlarımızın kolektif bir ürün ortaya çıkarmaları, bu kolektif ürünü de kendi çalışma alanlarını geliştirmek için yine kolektif bir biçimde kullanacak olmalarıdır. TIPTA UZMANLIK EĞİTİMİ ULUSAL STANDARTLARI belirlenirken var olan evrensel standartlar temel alınmıştır. Bu ana yaklaşıma ek olarak TTB-UDEK üyesi derneklerin deneyimlerinden yararlanılmış, genel hekimlik değerleri üzerine ülkemizdeki sağlık ortamı, tıp eğitimi ve uzmanlık eğitimi süreçleri de göz önüne alınmıştır. Sonuç olarak ülkemiz için özgün çalışma ortaya çıkarılmıştır.

Bu dokümanın oluşturulmasına katkı sunan TTB-UDEK Başkanı Sayın Prof. Dr. İskender Sayek şahsında yürütme kurulu üyelerine, TTB-UDEK üyesi derneklerin temsilcilerine, Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK) temsilcilerine TTB Merkez Konseyi adına teşekkür ederim.

Yararlı olması dileğiyle...

Dr. Eriş Bilaloğlu
Türk Tabipleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı

SUNUŞ

Tıpta uzmanlık eğitiminin temel amacı daha sağlıklı bir toplum yaratmak için nitelikli, yetkin “iyi” uzman hekim yetiştirmektir. Şüphesiz bu süreçte uzmanlık eğitimi niteliğinin sürdürülmesi çok önemlidir. Eğitimde niteliğin sürdürülmesi eşyetkilendirme (akreditasyon) süreci ile sağlanabilir. Eşyetkilendirme sürecinde değerlendirme aracı olarak standartlar kullanılmaktadır. TTB-UDEK, uzmanlık derneklerinin katkılarıyla yaptığı çalışmalarla Türkiye’de uzmanlık eğitimi için rehber olabilecek “global” standartları belirledi. Bu standartlara göre her uzmanlık alanının kendine özgü standartları hazırlaması niteliğin sürdürülmesi sürecinde ikinci basamak olacaktır.

TTB-UDEK Tıpta Uzmanlık Eğitimi Ulusal Standartları, Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu Standartları ana çerçevesi örnek alınarak ACGME ve diğer uluslararası standartlar göz önünde bulundurularak Türkiye koşullarına uygun olarak hazırlanmıştır. Uzmanlık eğitiminin tüm öğelerine yönelik “temel” ve “gelişim” standartları belirlenmiştir. Bu standartlar dinamik olmak zorundadır.

Uzmanlık Derneklerinin kendi alanlarında eğitim programlarını bu standartlar doğrultusunda gönüllülük esasında değerlendirebilme ve niteliğin sürdürülebilmesini sağlayacak mekanizmalarda bu standartları kullanmalarının eğitim niteliğini kısa ve uzun dönemde etkileri olumlu olacaktır. Bu çalışmanın bir ileri kademesi uzmanlık eğitiminin genel yetkinliklerinin belirlenmesi olacaktır.

Bu standartların hazırlanmasına katkı sunan TTB-UDEK üyesi derneklerin ve Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu’nun temsilcilerine TTB-UDEK adına teşekkür ediyoruz. Bu standartlar kullanılır, süreç amacına ulaşır ve başarılı olursa, bu hepimizin ürünü olacaktır.

Bu ülkede daha nitelikli bir uzmanlık eğitimi ve süreçleri için el ele...

Prof. Dr. İskender Sayek
TTB-UDEK Başkanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
SUNUŞ	4
İÇİNDEKİLER	5
AÇIKLAMALAR	6
1. AMAÇ VE HEDEFLER.....	7
2. EĞİTİM SÜRECİ.....	12
3. UZMANLIK ÖĞRENCİLERİ	18
4. UZMANLIK ÖĞRENCİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	23
5. EĞİTİM- ÖĞRETİM KADROSU	27
6. EĞİTİM ORTAMLARI VE EĞİTSEL KAYNAKLAR.....	30
7. EĞİTİMİN PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ SÜRECİ	37
8. YÖNETİM VE YÖNETİCİLİK	41
9. SÜREKLİ YENİLENME	44
KATKI SUNAN DERNEK/KURUM VE TEMSİLCİLERİ	46

AÇIKLAMALAR

Tanımlar

Temel Standart (TS) - “mutlak” karşılanması gereken standart.

Gelişim Standardı (GS) - eğitim programının niteliğini geliştirmeye yönelik, karşılanması durumunda yüksek nitelik göstergesi olan standart.

Açıklama: İlgili standardın ne anlama geldiğine dair genel açıklamalar

NOT: Tüm temel ve gelişim standartları ait oldukları ana ve alt başlık numaralarına göre numaralandırılmıştır.

1. AMAÇ VE HEDEFLER

1.1. Amaç ve hedeflerin tanımlanması ve özellikleri

TS.1.1.1. Amaç ve hedefler, tıpta uzmanlık eğitiminin farklı alanları için **mutlaka** meslek örgütleri ve yetkili makamlar ile birlikte tanımlanmalı ve açıklanmalıdır.

Açıklama:

Amaç ve hedeflere ilişkin açıklamalar, ülke sağlık politikalarına ilişkin genel ve belirli konuları içerir. Yetkili makamlar ifadesi uzmanlık eğitiminin düzenlenmesinde yer alan yerel ve ulusal makamları içerir ve ulusal çapta bir devlet kuruluşu, ulusal bir kurul, bir üniversite, yetkili bir meslek örgütü ya da bunların birleşimini tanımlar. Uzmanlık eğitiminin farklı alanları için amaç ve hedefler meslek örgütleri ve yetkili makamların birlikte çalışması ile tanımlanmış ve açıklanmış olmalıdır.

TS.1.1.2. Amaç ve hedefler, sağlık hizmeti sunumunun gereksinimlere uygun biçimde yerine getirilebilmesi için gereken yetkinlikleri kazandıracak uygulamaya dayalı eğitim sürecini **mutlaka** tanımlamalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi programının amaç ve hedefleri, uzmanlık öğrencilerinin kazanması beklenen bilgi, beceri ve tutumları içerir ve mezundan beklenen yeterlik ve yetkinlikleri tanımlar. Bu amaç ve hedefler, hekimin mesleki ve toplumsal beklentileri karşılamasına yönelik tüm yetkinlikleri kapsmalıdır. Uzmanlık döneminde bu yetkinlikler çerçevesinde hizmet sunulabilmesi için uzmanlık eğitimi uygulamaya dayalı eğitim sürecini de içermeli, uzmanlar uygulamalar konusunda da yetkinlik kazanmış olmalıdır.

TS.1.1.3. Uzmanlık öğrencileri tarafından kazanılması gereken genel ve özel yeterlikler ve yetkinlikler önceden belirlenmeli ve temel tıp eğitimi sonunda kazanılan yeterlikler ve yetkinlikler ile bağlantısı **mutlaka** sağlanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık programlarında, uzmanların sahip olması gereken genel ve özel yeterlikler ve yetkinlikler tanımlamalı ve eğitim programında yer vermelidir. Uzmanlık eğitimine ilişkin yeterlikler ve yetkinlikler, uzmanlık alanına bağlı olarak aşağıdaki alanları içerir:

- *Sağlık sorunları ve sağlığı geliştirme ile ilgili uygun, etkili ve şefkatli hasta bakımı*
- *Temel biyomedikal, klinik, davranış ve klinik bilimleri, tıbbi etik ve tıp hukuku ve bu tür bilgilerin hasta bakımında kullanılması ile ilgili tıbbi bilgiler*
- *Hastalar ve onların aile bireyleriyle etkin bilgi alışverişini ve diğer sağlık meslekleri, bilimsel çevreler ve toplumla takım çalışmasını sağlayan kişiler arası ilişkiler ve iletişim becerileri*
- *Hastalar ile ilgili doğru kayıt tutmak, hasta ile ilgili görüşme yetisi, tedavi sürecini sağlama ve koruyucu hekimlik için eylem planlarına katılma vb yetkinliğine sahip olma*
- *Klinik pratiği sürekli güncelleyebilmek ve geliştirebilmek için yeni bilimsel bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanımı*
- *Meslektaşlar, tıp öğrencileri ve diğer sağlık çalışanlarıyla ilişkili olarak danışman, eğitmen ve öğretmen olarak işlev görmek*
- *Tıbbın seçilen alanını geliştirme ve araştırma ile katkıda bulunacak kapasitede bir bilim adamı olabilmek*
- *Mesleksen davranış*
- *Hastayı savunma ilgi ve yeteneği*
- *Sağlık hizmetlerinin örgütlenmesi, sağlık hizmeti sunanlar ve yöneticilerle ortaklık, uygun maliyetli sağlık hizmeti uygulamaları, sağlık ekonomisi ve kaynak tahsisi gibi sağlık hizmetleri bağlamında geniş bir farkındalık ve hassasiyet*

ile toplum sağlığı ve sağlık politikası konularında bilgi sahibi olmak

- Sağlık hizmetlerini anlayabilme ve sistem bazlı hizmet geliştirmeyi tanımlama ve gerçekleştirme

Bu yeterlikler ve yetkinlikler temel tıp eğitimi sonunda kazanılan temel ve klinik bilgi-beceriler, davranış ve sosyal bilimler, tıpta insan bilimleri, adli tıp, toplumsal ve etik öğeler, analitik, eleştirel düşünme, klinik sorgulama-akıl yürütme, problem çözme, bilgiye ulaşma ve kullanma, yaşam boyu öğrenme, iletişim, ekip çalışması vb gibi genel hekimlik becerileri ile bağlantısı sağlanmalıdır.

GS.1.1.1. Amaç ve hedefler eğitim sürecinde yeniliklere özendirilmeli, istenen asgari boyutlardan daha üst düzeyde bir yetkinlik gelişmesine olanak tanınmalı; hekimi, sağlığın korunması ve geliştirilmesi yanında mesleki sorumluluklara uygun hasta bakımı için gerekli tutum ve davranışları geliştirmek üzere sürekli çaba sarf etmeye yönlendirmelidir.

GS.1.1.2. Eğitim programının amaç ve hedefleri, hekimleri seçtikleri tıp alanında bilimsel davranmaya özendirilmeli ve sürekli tıp eğitimiyle yaşam boyu, öz-yönelimli öğrenme ve mesleksel gelişimlerine katkı sağlamalıdır.

Açıklama:

Eğitim programının amaç ve hedefleri yenilikler için dürtü oluşturmali, belirlenen yeterliklerin ötesinde bir gelişime yol açmalıdır. Bu yeterlikler, uzmanlık eğitimine ayrılan süreye uygun ölçüde, hekimliğin tüm yönlerini kapsamalı, hekime yakışır tutum ve davranışların kazandırılması için davranış bilimleri, sosyal bilimler ve insani bilimlerden de yararlanılmalıdır. Amaç ve hedefler, eğitim, gelişme, araştırma, yönetim, vb. sorumluluğu dahil disiplinin gelişmesinde daha derin ya da yaygın biçimde uğraş verilmesini sağlamalı, yaşam boyu, kendi kendine öğrenme ve mesleksel gelişim yeteneklerini geliştirmelidir.

1.2. Amaç ve hedeflerin tanımlanmasında paydaş katılımı

TS.1.2.1. Amaç ve hedefler, **mutlaka** uzmanlık eğitiminin ana paydaşlarının katılımı ile tanımlanmalıdır. Uzmanlık öğrencilerinin eğitim programları sonucunda kazanmaları gereken yetkinlik ve yeterlikler **mutlaka** meslek örgütleri ve yetkili makamlar tarafından birlikte tanımlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programlarının amaç ve hedefleri tanımlanırken asistanlar, program yöneticileri, bilimsel topluluklar, hastane yönetimleri, devlet makamları ve meslek birlikleri ve örgütleri gibi tüm paydaşların katkıları alınmalıdır. Bu amaçla yürütülen çalışmaların tutanakları ve çalışma raporları tarafların katkılarını ve tanımlanan amaç ve hedeflere yönelik görüşlerini ortaya koymalıdır.

GS.1.2.1. Amaç ve hedeflerin belirlenmesi daha geniş bir paydaşlar grubunun görüşlerine dayandırılmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programlarının amaç ve hedeflerinin belirlenmesinde yöneticiler, eğiticiler, diğer sağlık meslekleri, hastalar, toplum, örgütler ve sağlık hizmetleri yetkilileri gibi daha geniş paydaşlar grubunun görüşleri alınmalıdır.

1.3. Mesleksel Davranış ve Özerklik

TS.1.3.1. Uzmanlık eğitimi süreci, hekimin temel tıp eğitiminden köken alan mesleksel davranışını **mutlaka** güçlendirmelidir.

Açıklama:

Mesleksel davranış, hastaların ve toplumun bireylerden mesleklerini icra ederken beledikleri bilgi, beceri, tutum ve davranışları ifade eder ve yaşam boyu öğrenme becerileri ve yeterliliklerin kazanılması, bilgi okur-yazarlığı, etik davranış, doğruluk, dürüstlük, mesleki kurallara bağlılık, hakkaniyet, başkalarını düşünmek, onlara hizmet etmek ve saygılı olmak gibi kavramları da kapsar. Uzmanlık eğitimi, hekimin temel tıp eğitiminden kazandığı mesleksel davranışları tutum haline getirmesini desteklemelidir.

GS.1.3.1. Uzmanlık eğitimi, uzmanlık öğrencisinin mesleki özerkliğini özendirme, geliştirme, güçlendirmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi, hasta ve toplumun sağlık hizmetlerinden üst düzeyde yararlanmasını sağlama için uzmanlık öğrencisinin mesleki özerkliğini geliştirmelidir.

2. EĞİTİM SÜRECİ

2.1. Eğitim Programı Yaklaşımı

TS.2.1.1.

Uzmanlık eğitimi **mutlaka** eğitimin genel ve disipline özel bileşenlerini tanımlayan sistematik bir eğitim programı çerçevesinde yapılmalıdır.

Açıklama:

Eğitim süreci, elverdiği ölçüde, ortak bir gövdede genelden daha özel içeriğe doğru olmalıdır.

TS.2.1.2.

Eğitim programı, uzmanlık öğrencisinin hasta bakım/hizmet etkinliklerinde sorumluluğu paylaşacağı şekilde ve gözlem altında **mutlaka** uygulamaya dayalı olmalı ve görev yaparken öğrenmeyi sağlamalıdır. Eğitim programı, uygulamalı ve kuramsal eğitimi **mutlaka** bütünleştirmelidir.

Açıklama:

Eğitim programı, uzmanlık öğrencisinin kuramsal eğitimini bütünlenecek şekilde sağlık hizmeti sunumu içinde uygulamalı eğitimini almasını sağlayacak biçimde yapılandırılmalıdır.

GS.2.1.1.

Uzmanlık eğitimi, temel tıp eğitimi ile sürekli tıp eğitimi/mesleksi gelişimini birbirine bütünleştirir nitelikte olmalıdır. Uzmanlık öğrenmesine etkili geribildirim verilerek yönlendirme ve rehberlik yapılmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi, temel tıp eğitimi ve sürekli tıp eğitimi/mesleksi gelişimi arasında bağlantı oluşturabilmelidir. Uzmanlık öğrencisine

eğitim sürecinde gözetim ve düzenli değerlendirme ile danışmanlık sağlanmalıdır. Uzmanlık öğrencisi, belirlenmiş eğitmen ya da danışmanlara gerektiğinde ulaşabilmelidir.

GS.2.1.2.

Eğitim programı, beceri, bilgi ve deneyim arttıkça bağımsız sorumluluk derecesinin artmasını da sağlamalıdır.

Açıklama:

Eğitim programı, uzmanlık eğitimi sürecinde edinilen bilgi, beceri ve deneyim düzeyi arttıkça bireysel olarak alınan hasta yönetimi, girişim vb sorumlulukların artmasına izin veren yapıda kurgulanmalıdır.

2.2. Eğitim Programı İçeriği

TS.2.2.1. Eğitim programı; seçilen uzmanlık alanındaki mesleki yeterlik için gereken temel biyomedikal, klinik, davranış ve sosyal bilimleri; karar verebilme yetkinliğini, iletişim becerilerini, tıp etiğini, halk sağlığı politikasını, tıp hukuku ve yönetimle ilgili disiplinlerin uygulamalı çalışmaları ve ilgili kuramları **mutlaka** kapsamalıdır.

Açıklama:

Eğitim programı, seçilen uzmanlık alanındaki mesleki yeterlik için yerel gereksinimler, ilgi ve geleneklere bağlı olarak temel tıp bilimleri, klinik ya da laboratuvar disiplinleri ve sağlık sorunlarının nedenleri, dağılımı ve sonuçlarının sosyoekonomik, demografik ve kültürel belirleyicilerinin anlaşılması için gerekli bilgi, kavram, yöntem, beceri ve tutumları sunan davranış bilimleri ve sosyal bilimler, tıbbi etik, tıbbi psikoloji, tıbbi sosyoloji, biyoistatistik, epidemiyoloji, hijyen, halk sağlığı ve toplum sağlığı gibi alanların çalışmaları ve ilgili kuramları içermelidir.

TS.2.2.2. Uzmanlık öğrencileri **mutlaka** seçtikleri uzmanlık alanında gereken temel ve yöntem bilgilerini kazanmalı, kanıta dayalı tıp uygulamalarına dayanan klinik karar verme yeterliliğine ulaşmalı ve eleştirel değerlendirme yapabilmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencileri, seçtikleri uzmanlık alanında gerekli bilimsel temel ve yöntem eğitimini almalı, kanıta dayalı tıp uygulamalarına dayanan araştırma projelerine katılmalı, klinik karar verme yeterliğine erişmeli ve farklı araştırmalar için eleştirel değerlendirme yeterliği kazanmalıdır.

GS.2.2.1. Eğitim programı; bir tıp uzmanının, sağlık savunucusu, iletişimci, işbirliğine açık bir ekip çalışanı, bilim insanı ve yönetici rollerinde bilgi, beceri, tutum ve kişisel niteliklerinin gelişmesini sağlamalıdır.

Açıklama:

Eğitim sürecini tamamlayan uzmanlık öğrencileri, seçtikleri alanda sağlık hizmetlerinin savunucusu, kendi gelişimi ve topluma sunulan sağlık hizmetinin niteliğini yükseltmek için hastaları, meslektaşları ve diğer sağlık personeli ile iyi ilişkiler ve işbirlikleri kurabilen, ekip üyesi olarak üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirebilen, bilimsel duruş ve yönetim konusunda gereken bilgi, beceri ve tutumlara sahip olmayı kapsayan kişisel nitelikleri kazanmış olmalıdır.

2.3. Eğitim Programının Yapısı, Bileşimi ve Süresi

TS.2.3.1. Eğitim programının genel bileşimi, yapısı ve süresi **mutlaka** açıkça tanımlanmalı ve açıklanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi programının alana özel genel bileşimi, yapısı ve süresi belirlenmiş ve açıkça tanımlanmış ve açıklanmış olmalıdır. Uzmanlık öğrencisi eğitim başında bu konularda bilgilendirilmelidir.

TS.2.3.2. Eğitim programının genel bileşimi, yapısı ve süresi belirlenirken amaç ve göreve dayalı olarak beklenen sorumluluklar **mutlaka** açıkça tanımlanmalı, temel tıp eğitimi ve sağlık hizmetleri sunumu ile ilişkisi **mutlaka** açıklanarak belirlenmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimin bileşimi, yapısı ve süresi eğitim deneyimlerinin ayrıntılarına değil, eğitim ortamına (programına) dahil olmanın genel aşamaları ve hekimin sorumluluklarına atıfta bulunmalıdır.

Uygulama ile kuramın bütünleşmesi öğretici öğrenme oturumları ve denetimli hasta bakımı deneyimlerini içermelidir.

TS.2.3.3. Eğitim programı ve mesleki gelişim için zorunlu ve seçmeli bileşenler **mutlaka** açıkça belirtilmeli, multidisipliner bir yaklaşım için **mutlaka** ilgili diğer tıp alanlarına yapılandırılmış rotasyon yapılması sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programının yapılandırılmasında zorunlu ve seçmeli bileşenler açıkça tanımlanmalı, çok disiplinli bir bakış açısı geliştirilmesi için çalışılması gereken ilgili diğer tıp alanları belirlenmelidir. Bu alanlarda yapılacak çalışmalar ve süreleri açıklanmalı, kazanılması gereken yeterlikler üzerinden görev ve sorumluluklar açıklanmalı ve eğitimin başında uzmanlık öğrencisi bilgilendirilmelidir.

GS.2.3.1. Gerekli durumlarda ulusal ya da uluslararası farklı kurumlarda rotasyon olanakları sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programı kapsamında yer alan rotasyonlar için gerektiğinde ulusal ya da uluslararası farklı sağlık kurumlarında çalışma yapılması için gerekli protokol ve bağlantılar sağlanmalıdır.

2.4. Eğitim Programı İle Hizmet Arasındaki İlişki

TS.2.4.1. Mesleki gelişimde usta-çırak ilişkisinin önemine **mutlaka** değeri verilmelidir. Bu süreçte eğitim programı ve hizmet arasında **mutlaka** entegrasyon sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programının yapılandırılmasında eğitim ile hizmet arasında bütünleşme sağlanarak uzmanlık öğrencilerinin öğrenme fırsatları-

nın sağlık hizmet işlevlerinin içine yerleştirilmiş olduğu sağlık hizmet sunumu uygulamalarına katılım sağlanmalıdır.

GS.2.4.1.

Eğitim programı, hizmet taleplerine bağımlı olmamalı, sunulan sağlık hizmeti, eğitim için araç olarak kullanılmalı ve eğitim programını tamamlayıcı özellikte olmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programı, değişik klinik ortamlar, hastalar ve klinik problemlerin eğitim amacıyla kullanımını eğitimin bir parçası olarak değerlendirmeli ancak eğitim sağlık hizmetleri talebinden bağımsız olmalıdır.

2.5. Eğitim Yönetimi

TS.2.5.1. Eğitim ortamı ve eğitim sürecinin organizasyonu, eşgüdümü, yönetimi ve değerlendirilmesindeki sorumluluk ve yetkiler **mutlaka** açıkça tanımlanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin ilgili alandaki eğitim süreci ile ilgili tüm yönetsel bileşenler belirlenmelidir. Eğitim sürecinde uzmanlık öğrencisinin eğitimini sürdüreceği ortamlar ve özellikleri, eğitim sürecinin hangi aşamalarında neler yapılacağı, süreç içinde yer alan görev ve sorumlulukların eşgüdümü, uzmanlık öğrencisinin değerlendirilmesi ile ilgili araçlar, ve sorumluluk açıkça tanımlanmış ve taraflarca bilinir olmalıdır.

GS.2.5.1. Farklı alanların tanınması ve yönetimi için, seçilen uzmanlık alanında eşgüdümlü, çok ortamlı eğitime yer verilmelidir. Eğitim yöntemlerinin planlanması ve uygulanması, uzmanlık öğrencilerinin değerlendirilmesi ve eğitim programlarının yenilenmesi için eğitim programlarından sorumlu yetkililere kaynak sağlanmalıdır. Eğitim programlarının planlamasında tüm paydaşlar temsil edilmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitiminde ilgili diğer alanlara yönelik bakış açısı ve deneyim sağlamak üzere süreçler tanımlanmalıdır. Eğitim programında planlanan yöntemlerin uygulanması, uzmanlık öğrencilerinin değerlendirilmesi ve eğitim programlarının geliştirilmesi için program sorumluları yetkilendirilmelidir. Eğitim sürecinin planlanmasında diğer sağlık meslekleri ve sağlık yetkililerinin temsilcilerinin de görüşleri alınmalıdır.

3. UZMANLIK ÖĞRENCİLERİ

3.1. Kabul Kuralları ve Seçim

TS.3.1.1. Meslek örgütleri ve yetkili makamlar uzmanlık öğrencilerinin seçim ölçütleri ve kabulüne ilişkin **mutlaka** ortak görüşle bir politika oluşturmalı, bunları yayınlamalı ve uygulamalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin kabul kuralları ve seçimi ile ilgili ölçütler ve kabul kuralları meslek örgütleri ve yetkili makamlar tarafından birlikte belirlenmeli ve tüm taraflara duyurulmalıdır.

TS.3.1.2. Uzmanlık öğrencilerinin seçim süreci, **mutlaka** şeffaf olmalı ve temel tıp eğitimini tamamlamış tüm mezunların katılmasına eşit fırsat sağlamalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin seçim süreci ile ilgili ölçütler ve kabul kuralları gerekçeleri ve seçme yöntemleri ile birlikte açıkça tanımlanmalıdır. Seçim süreci temel tıp eğitimini tamamlayan tüm mezunların katılımına eşit fırsat yaratmalıdır.

TS.3.1.3. Uzmanlık öğrencilerinin seçim sürecinin izlem ve sorgulanmasına fırsat veren bir işleyiş **mutlaka** kurgulanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencisi seçim süreci gerektiğinde sorgulamaya fırsat veren açık ve net bir işleyişe sahip olmalıdır.

GS.3.1.1. İlgili alanda nitelikli uzman yetiştirmek için uzmanlık öğrencisi adaylarının yeteneklerini de gözeten seçim ölçütleri tanımlayan bir politika oluşturulmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin seçilen tıp alanındaki çeşitliliğin gerektirdiği yeterlik farklılıklarını karşılayabilme ve yetkin olmak için gereken yeteneklerini yansıtacak seçim ölçütleri açıkça tanımlanmalıdır.

3.2. Uzmanlık Öğrencisi Sayısı

TS.3.2.1. Uzmanlık öğrencisi sayısı, klinik/uygulamalı eğitim olanakları, yeterli eğitici varlığı, eğitim ve öğretimi nitelikli bir biçimde sürdürmeyi sağlayacak yeterli alt yapı, olanaklar ve insangücü ile **mutlaka** orantılı olmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencisi sayısı, ilgili alanın eğitim kurumlarındaki eğitim olanakları, eğitici sayıları, kurumsal altyapı olanakları ve insan gücü gözeticilerle belirlenmelidir.

TS.3.2.2. Uzmanlık öğrencisi sayısı, **mutlaka** insan kaynaklarının planlanmasından ve geliştirilmesinden sorumlu paydaşlar ve eğitim kurumlarına danışarak ve insangücü planlaması yaparak gözden geçirilmelidir. Tıbbın çeşitli alanlarında gereksinim duyulan eğitimcilerin sayısı **mutlaka** toplum ve ülkenin istihdam gereksinimleri dikkate alınarak belirlenmelidir. Planlama ve dağıtım **mutlaka** adil, şeffaf ve tartışılabilir olmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencisi sayısı ilgili alanın gereksinimleri yerel ve ulusal sağlık sektöründeki insan kaynaklarının planlanmasından ve geliştirilmesinden sorumlu planlamacılar, siyasi otorite, uzmanlık dernekleri, meslek örgütü, tıp fakülteleri, eğitim ve araştırma hastaneleri gibi paydaşlar tarafından belirlenmelidir. Uzmanlık öğrencisi sayısı belirleni rken toplum ve ülkenin ilgili alandaki uzman gereksinimi ve istihdam koşulları göz önüne alınmalıdır.

GS.3.2.1. Uzmanlık öğrencisi sayısı belirlenmesinde ilgili alandaki bilimsel gelişim ve değişimin yarattığı insangücü gereksinimi göz önünde bulundurulmalıdır.

Açıklama:

İlgili uzmanlık alanındaki bilimsel gelişme ve değişimler uzman gereksiniminde değişikliklere neden olabilir. Uzmanlık öğrencisi sayısı belirlenirken alana özel bilimsel gelişme ve değişimler de bir bileşen olarak dikkate alınmalıdır.

3.3. Uzmanlık Öğrencilerinin Desteklenmesi ve Danışmanlık

TS.3.3.1. Uzmanlık eğitimini yürüten kurumlar, uzmanlık öğrencileri için uzmanlık alanı ile ilgili olarak eğitimin her kademesinde destek, rehberlik ve kariyer danışmanlığı sistemini **mutlaka** sağlamalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin gelecekteki yaşamlarında olası çalışma alanları dikkatle değerlendirilmeli ve bu konuda danışmanlık verilmelidir. Ülkemizde bugün için zorunlu hizmet, diploma geçerliliği için bir koşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre öncelikle zorunlu hizmette karşılaşılabilecek koşullar irdelenmeli, uzmanların ilgili alanda bilgi, beceri, tutum, idari ve hukuki sorumluluk bakımından buna hazırlanması sağlanmalıdır.

TS.3.3.2. Her uzmanlık öğrencisine eğitim sırasındaki gelişmenin izlenmesi ve etkin geribildirim temelinde eğitim danışmanlığı **mutlaka** verilmelidir.

Açıklama:

Eğitim kurumlarında uzmanlık öğrencileri için eğitim aldıkları alandaki eğitimin başında belirlenen eğiticiler tarafından, yapılandırılmış bir akademik danışmanlık hizmeti verilmelidir. Bu hizmet öncelikle çalışma ortamı ve sosyal koşullara uyum sağlama, sorunların üstesinden gelebilme, etkin öğrenme ve mesleki gelişimi desteklemeyi amaçlamalıdır. Eğitim sürecinde yapıcı geribildirimlerle izleme ve değerlendirme sağlanmalıdır.

GS.3.3.1. Uzmanlık öğrencilerinin sosyal ve kişisel gereksinimlerine yönelik danışmanlık da sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumları destek yapılarla uzmanlık öğrencileri için mesleki destek yanında sağlık sorunları, barınma sorunları ve mali konulara yönelik danışmanlık sistemi de sağlamalıdır.

3.4. Çalışma Koşulları

TS.3.4.1. Uzmanlık eğitimi, **mutlaka** seçilen uzmanlık alanında uygun şekilde tanımlanmış güvenceli bir kadro ile uygulanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencileri kadrolarının hizmet bileşenleri sözleşme kapsamındaki tanımlara ve koruyucu hükümlere tabi olmalıdır. Uzmanlık öğrencilerini kapsayan sözleşmeli hizmet konumu için hizmet koşulları uzmanlık alanına uygun kadro ve ücretle güvenceli olarak yapılmalıdır.

TS.3.4.2. Mesleki gelişimi sağlayacak tüm uygulamalı ve kuramsal eğitim etkinliklerine **mutlaka** çalışma saatleri içinde yer verilmesi ve katılım sağlanmalıdır.

Açıklama:

Çağrılı görevlendirilmeleri de kapsayan eğitim ile ilgili tüm tıbbi etkinliklere katılım, uygulamalı ve kuramsal tüm eğitimler standart çalışma saatleri içinde yer almalıdır.

TS.3.4.3. Uzmanlık öğrencilerinin hizmet koşulları ve sorumlulukları **mutlaka** tanımlanmış ve tüm taraflarca bilinir olmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerini kapsayan sözleşmeli hizmet konumu için hizmet koşulları uzmanlık alanına uygun olarak tanımlanmış ve tüm taraflar tarafından bilinir olmalıdır.

GS.3.4.1. Uzmanlık öğrencisinin eğitimi sırasında sağlık hizmetleri eğitimi engelleyecek düzeyde aşırı yük oluşturmamalı, hastaların gereksinimleri, hizmetin sürekliliği ve uzmanlık öğrencisinin eğitim

gereksinimi göz önüne alınmalıdır. Eğitim sürecindeki eğitim kesintileri ek eğitim ile tamamlanmalıdır.

GS.3.4.2. Uzmanlık öğrencisinin çalışma süresi, eğitim ve sosyal yaşamı engellemeyecek şekilde düzenlenmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin hizmet bileşenleri aşırı olmamalı ve görev saatleri ve icapçılık programlarının yapılmasında hastaların gereksinimleri, sağlık hizmetinin sürekliliği ve uzmanlık öğrencisinin eğitim gereksinimi dikkate alınmalıdır. Uzmanlık eğitimi sırasında gebelik (annelik/babalık iznini de kapsayan), hastalık, askerlik hizmeti ya da geçici görevlendirilmeler gibi nedenlere bağlı olarak oluşan eğitim kesintileri eğitim sürecinin sonuna eklenen ek eğitim süreleri ile telafi edilmelidir.

3.5. Uzmanlık Öğrencisi Temsiliyeti

TS.3.5.1. Eğitim programının tasarımı ve değerlendirilmesi, çalışma koşulları ve ilgili tüm süreçlerde uzmanlık öğrencisinin temsiliyeti ve katılımı **mutlaka** sağlanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencisi temsilcilerinin seçimi şeffaf ve demokratik bir şekilde yapılmalı ve eğitim programının her düzeyinde alınan kararlarda temsilcilerin yer almasını sağlanmalıdır.

TS.3.5.2. Eğitim kurumlarında eğitim-öğretim ile ilgili tüm süreçlerde uzmanlık öğrencilerinin yer alması sağlanmalı ve temsiliyet ile ilgili bir örgütlenme yapısı **mutlaka** oluşturulmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencisi temsiliyeti yerel ya da ulusal düzeyde program planlamasında gruplar ya da komiteler halinde yer almayı kapsamalıdır.

4. UZMANLIK ÖĞRENCİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Ölçme Değerlendirme Yöntemleri

TS.4.1.1. Uzmanlık eğitimi sürecinde **mutlaka** ölçme değerlendirme bileşeni yer almalıdır. Uzmanlık öğrencilerinin değerlendirilmesinde kullanılan yöntemler ve başarı ölçütleri **mutlaka** tanımlanmalı ve açıklanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin başarısını ölçme-değerlendirme amacı ile ölçüt dayanaklı değerlendirme kullanılmalıdır. Eğitim kurumlarının, ölçme değerlendirme sisteminin ilkelerini, kullandıkları yöntem ve araçların neler olduğunu, eğitim programındaki süreçlerle ilişkilerini, kurumun sorumluluklarını ve sistemin işleyişini tarif eden bir resmi belgesinin (yönerge veya yönetmelik) olması, öğretim elemanları ve öğrencilerin bilgilendirme gereksinimlerini karşılaması gereklidir.

TS.4.1.2. Ölçme değerlendirme yöntemleri **mutlaka** biçimlendirici olmalı ve yapıcı geribildirimleri kapsamalıdır. Ölçme değerlendirme yöntemlerinin geçerliği ve güvenilirliği belgelendirilmeli ve değerlendirilmelidir.

Açıklama:

Değerlendirmede kullanılan yöntemler, biçimlendirici ve düzey belirleyici değerlendirmeleri kapsamalı etkin ve yapıcı geribildirimlerle öğrenmenin gelişmesine katkı sağlanmalıdır.

Geçerlik, ölçme-değerlendirme uygulamalarının ve değerlendirme sonuçlarının amaçlarına ne düzeyde uygun olarak kullanıldığının hangi kanıtlarla desteklendiğidir. Bir diğer anlatımla bir ölçme-değerlendirme aracının veya yönteminin onunla ölçülmek istenen değişkeni ölçüp ölçmediğini ifade eder. Bir uygulamanın geçerliği

kullanılış amacına, uygulandığı gruba, uygulama ve puanlama biçimine de bağlıdır. Bir ölçüm aracının gerçekten ölçülmek istenen özelliği ölçüp ölçemeyeceği-yapı geçerliği, uygun sayıda ve değerlendirilecek alanı yeterince temsil edecek soruya / göreve sahip olması-kapsam geçerliği, değerlendirme sonuçlarının öğretim ve öğrenme sürecine yönelik yorumlanması üzerinden uygulamalarının her biri ya da bütünü için geçerlik kanıtları bulunmalıdır.

Güvenirlik, yapılan ölçümün tutarlılığını ve doğruluğunu belirten bir kavramdır. Sistematik ve rastlantısal hataların azlığı oranında güvenilirlik artar. Bir ölçüm sonucunun güvenilirliği, bu ölçüm sonuçlarının geçerliği ve genellenebilirliğinin gösterilebilmesi için mutlak gereken bir özelliktir ve farklı yöntemlerle değerlendirilebilir. Eğitim kurumları uzmanlık öğrencilerinin performans ölçümü süreçlerinin sistematik ve rastlantısal hatadan arındırılmış olmasına çalışmalı ve bunun kanıtlarını gösterebilmelidir.

TS.4.1.3. Tamamlayıcı bir dizi ölçme değerlendirme yöntemi **mutlaka** birlikte uygulanmalıdır. Eğitimin değişik aşamaları eğitim karnesine (log-book) veya gelişim dosyasına (portfolyo) kaydedilmelidir.

Açıklama:

Değerlendirmede kullanılan yöntemler, biçimlendirici ve düzey belirleyici değerlendirmeler yanında sınav ve diğer test sayılarını, değişik sınav tipleri arasındaki dengeyi, bağlı ve ölçüt dayanaklı değerlendirme kullanımını, eğitim karnesi ya da portfolyo (asistanın eğitim sürecinde katıldığı uygulamalar, yaptığı işlemler, seminerler, bilimsel faaliyetlerini gösteren belgeleri ve özdeğerlendirmelerini içeren bireysel dosya) ve objektif yapılandırılmış klinik sınavlar (OSCE) gibi özel tip sınavların kullanımını kapsamalıdır.

GS.4.1.1. Ölçme değerlendirme sonuçlarını eğitimin başarısı açısından değerlendiren bir işleyiş sağlanmalı; gerektiğinde ikinci bir görüş alınmalı, eğitici/danışman değiştirilmeli ya da eğitime yönelik ek düzenlemeler yapılmalıdır.

GS.4.1.2. Ölçme değerlendirme yöntemleri ile ilgili olarak eğitim bilimciler ya da tıp eğitim bilimcilerinden destek alınmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin ölçme-değerlendirme sonuçları ile ilgili bir sorgulama mekanizması kurulmalı ve gerektiğinde farklı görüşler alınarak eğitici ya da danışmanların değiştirilmesi ya da eğitim ile ilgili yeni düzenlenmeler yapılması düşünülmelidir.

Ölçme-değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi, hazırlık, uygulama ve değerlendirme aşamalarında eğitim bilimciler ya da tıp eğitim bilimcilerin desteğinden yararlanılmalıdır.

4.2. Ölçme Değerlendirme ve Eğitim İlişkisi

TS.4.2.1. Değerlendirme ilke, yöntem ve uygulamaları eğitim amaçları ile **mutlaka** uyumlu olmalı ve öğrenmeyi geliştirmelidir. Ölçme değerlendirme **mutlaka** eğitimin yeterliğini belgelendirmektedir.

Açıklama:

Ölçme ve değerlendirme ilke, yöntem ve uygulamaları ilgili alanda eğitim programının amaç ve hedefleri ile örtüşmelidir. Eğitim süreci içindeki biçimlendirici ölçme-değerlendirme uygulamalarında, eğitsel etki daha ön planda tutulmalıdır.

GS.4.2.1. Ölçme değerlendirme yöntem ve uygulamaları entegre öğrenmeyi özendirmeli, bilgi, beceri ve tutum yanında önceden tanımlanmış uygulama yükümlülüklerini de değerlendirmelidir. Kullanılan yöntemler, hizmet/uygulama ve değerlendirme arasında yapıcı bir etkileşim sağlamayı özendirmelidir.

Açıklama:

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları ilgili alanda öğrenmeyi motive edecek ve bilgi, beceri ve tutum hedeflerinin entegrasyonunu sağlayacak şekilde planlanmalıdır. Kullanılan değerlendirme yöntemleri uygulamalar ve değerlendirme arasında etkileşim sağlamalıdır.

4.3. Uzmanlık Öğrencilerine Yönelik Geribildirim

TS.4.3.1. Uzmanlık öğrencisinin bilgi, beceri ve davranışlarına yönelik **mutlaka** sürekli ve düzenli olarak yapıcı geribildirim verilmelidir.

Açıklama:

Eğitici ve danışmanlardan uzmanlık öğrencilerine yönelik geribildirim, klinik ekibinin tüm üyelerinden gelen bilgi ve raporlar temelinde yapılmalıdır. Uzmanlık öğrencisinin seçilen uzmanlık dalındaki uyum sorunları sürekli ve düzenli etkin geribildirimlerle iyileştirilmeye çalışılmalıdır.

GS.4.3.1. Kabul edilebilir bilgi, beceri ve davranış ile ilgili geribildirim yöntemleri net bir şekilde belirlenmeli, uzmanlık öğrencisi ve eğiticilere bildirilmelidir.

Açıklama:

Geribildirim ve yeterliği geliştirmek için gerekli bilgilendirilme ve çözümleri sağlamak amacıyla uzmanlık öğrencileriyle eğiticiler/danışmanlar arasında klinik performans hakkında planlanan görüşmeler ve değerlendirme sonuçları incelenmeli, gerektiğinde bilgi sağlanmalıdır.

5. EĞİTİM- ÖĞRETİM KADROSU

5.1. Atama ve Yükseltme Politikası

TS.5.1.1. Eğiticiler ve danışmanların atanma ve yükseltme koşulları, gerekli deneyim, sorumluluk ve görevleri **mutlaka** belirlenmelidir. Eğitim kadrosunun görevleri ve özellikle eğitim ve hizmet işlevleri ile diğer görevler arasındaki denge **mutlaka** tanımlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitici ve danışmanların atanma ve yükseltmelerinde eğitimle ilgili görev ve sorumlulukları yanında mesleki deneyimleri, araştırmacı geçmişleri ve pedagojik formasyonları göz önüne alınmalıdır. Eğitim yükü, eğitimin koordinasyonu, sağlık hizmet sunumu ve araştırma faaliyetleri açısından yükümlülükleri ayrı ayrı belirlenmeli ve ilgililerle paylaşılmış olmalıdır.

TS.5.1.2. Eğitim programının yürütülmesi için yeterli sayı ve nitelikte eğitici bulunması **mutlaka** sağlanmalıdır.

Eğitici ve uzmanlık öğrencisi sayısı arasındaki oran, **mutlaka** etkileşimi ve uzmanlık öğrencisinin izlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

Açıklama:

Kadro politikası eğiticilerin genel olarak ilgili alanlarında en geniş biçimde yer almalarını, yan dal uzman grubundaki eğiticilerin ise eğitimde onaylanmış belirli sürelerde yer almalarını sağlamalıdır.

TS.5.1.3. Eğitim programının yürütülmesinde görevli eğiticilerin **mutlaka** araştırmacı geçmişi olması sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitici ve danışmanların eğitim ve hizmet ile ilgili görev ve sorumluluklarından başka diğer eğitim ya da araştırma sorumlulukları, mesleki deneyimleri ve araştırmacı geçmişleri de gözetilmelidir.

GS.5.1.1. Hekimler ve eğiticiler, mesleki yükümlülüklerinin bir parçası olarak hekimlerin uygulamaya dayalı uzmanlık eğitimlerine katılma sorumluluğunun farkında olmalıdır.

GS.5.1.2. Atama ve yükseltmelerde uzmanlık yeterlik sınavı belgesi alınmış olması koşulu aranmalıdır.

Açıklama:

Tüm hekimler mesleki yükümlülüklerinin bir parçası olarak hekimlerin uygulamaya dayalı uzmanlık eğitimlerine katılma sorumluluğunun farkında olmalıdır. Eğitim öğretim kadrosunda yer alanların atama ve yükseltmelerde ilgili alanda uzmanlık yeterlik belgesi sahibi olmaları özendirilmeli ve bir gereklilik olarak belirlenmelidir.

5.2. Eğiticilerin Yükümlülükleri ve Gelişmeleri

TS.5.2.1. Öğretim etkinlikleri eğiticilerin iş çizelgesinde sorumluluklar olarak yer almalı ve bunların uzmanlık öğrencilerinin iş çizelgesiyle olan ilişkileri **mutlaka** tanımlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim-öğretim kadrosunun eğitim yükü, eğitimin koordinasyonu, sağlık hizmet sunumu ve araştırma faaliyetleri açısından tanımlanan görev ve sorumlulukları uzmanlık öğrencisi çalışma başlıkları ile örtüşecek biçimde planlanmalıdır.

GS.5.2.1. Personel politikası, mümkün olursa eğiticilerin eğitim ve gelişimi de dahil desteklenmesini içermeli ve eğiticiler değerlendirilmeli ve ödüllendirme sistematiği oluşturulmalıdır.

GS.5.2.2. Eğitim sürecinde eğiticilerin gelişimine katkı sağlamak üzere eğiticilerle ilgili uzmanlık öğrencisi geribildirimleri alınmalıdır.

Açıklama:

Eğitim-öğretim kadrosunun eğitimle ilgili görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri uygun ölçütler kullanılarak sürekli olarak değerlendirilmelidir. Eğiticilerin eğitim-öğretimle ilgili eğitim ve gelişimleri desteklenmelidir.

Eğitim-öğretim kadrosunun eğitsel performansları uzmanlık öğrencilerinden alınan geribildirimler ve değerlendirmeler aracılığıyla izlenmeli ve belirlenecek kriterler üzerinden bir ödül sistemi geliştirmelidir.

6. EĞİTİM ORTAMLARI VE EĞİTSEL KAYNAKLAR

6.1. Klinik / Laboratuvar Ortam ve Hastalar

TS.6.1.1. Eğitim kurumları **mutlaka** eğitimi destekleyecek yeterli uygulama olanaklarına sahip olmalıdır. Eğitim kurumları **mutlaka** eğitim amaçlarını karşılayacak yeterli sayıda hasta ve uygun olgu çeşitliliğine sahip olmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumları, uzmanlık öğrencilerinin seçilen tıp alanında geniş ölçüde deneyim kazanmasını sağlamalıdır. Eğitim kurumları, eğitim amaç ve hedeflerini karşılamak için uzmanlık alanlarının kendi uzmanlık öğrencisi karneleri ile uyumlu olacak şekilde yeterli sayıda hasta ve uygun olgu çeşitliliğine sahip olmalıdır.

TS.6.1.2. Eğitim, **mutlaka** seçilen alanda uzmanlık öğrencisinin geniş ölçüde deneyim kazanmasını sağlamalı, amaca yönelik olarak klinik ve poliklinikte hasta bakımı ile laboratuvar uygulamalarını kapsamalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumları eğitimin verilmesini destekleyecek yeterli klinik/pratik olanaklar sunabilmelidir ve eğitim uygun durumlarda yatan hastalarla ayaktan tedavi gören hastaların bakımını ve nöbet etkinliklerini kapsamalıdır.

GS.6.1.1. Hasta sayısı ve olgu çeşitliliği, klinik deneyim kazanılmasını sağlarken, malpraktis, risk ve kaygısını da giderecek örneklerle sahip olmalıdır. Eğitim, tıp fakülteleri ve eğitim hastaneleri yanında gerektiğinde hizmet hastaneleri, birinci basamak sağlık kurumları ve topluma dayalı sağlık hizmeti sunulan diğer ortamlarda yapılmalıdır.

GS.6.1.2. Eğitim ortamlarının niteliği meslek örgütü akreditasyon kurulu tarafından düzenli olarak izlenmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi, sağlığı geliştirme ve hastalıktan korunma konusundaki eğitimler de dahil seçilen uzmanlık alanının her yönünde bilgi, beceri ve deneyim kazandıracak toplum temelli ortamlardaki uygulamaları ve özel klinikler, birinci basamak sağlık hizmeti merkezleri ve sağlık hizmetlerinin verildiği diğer merkezleri kapsamalıdır.

Eğitim ortamlarının niteliği, kurum ziyaretleri ile değerlendirilmelidir.

6.2. Fiziksel Olanaklar ve Donanım

TS.6.2.1. Uzmanlık öğrencisi, pratik ve kuramsal çalışmaları için gereken ortam ve fırsatlara **mutlaka** sahip olmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programının amaçlandığı gibi uygulanabilmesi için eğitim ortamı hem eğiticiler hem de uzmanlık öğrencileri için yeterli olacak biçimde planlanmalıdır. Bu ortamlar zaman içinde ortaya çıkacak gereksinimlere uygun hale getirilebilir olarak planlanmalı ve gerektiğinde ihtiyaca yanıt verecek şekilde geliştirilebilmelidir. Öğrenme ortamları derslikler, küçük grup çalışmalarının yapılabileceği odalar, laboratuvarlar, kütüphane, bilgi teknolojisi ile ilgili birimler, nöbet ve dinlenme-sosyal etkinliklerle ilgili ortamları kapsamalıdır. Her birim hem uzmanlık öğrencisi ve eğitici sayısı hem de uzmanlık alanının özellikleri dikkate alınarak planlanmalıdır.

TS.6.2.2. Eğitimde ilgili alana yönelik uygulama tekniklerinin gerektirdiği teknik donanım ve altyapı **mutlaka** sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumları uzmanlık öğrencilerinin eğitiminde ilgili alana yönelik klinik becerilerin kazandırılabilmesi için poliklinik, servis, ameliyathane, acil servis, yoğun bakım, v.b klinik eğitim ortamları

ve uygulamalarda kullanılan teknikleri öğrenip deneyim kazanabilmeleri için uygun donanım ve alt yapı olanaklarını sağlamalıdır.

TS.6.2.3. Mesleki literatüre ulaşmak için uygun ortam ve altyapı olanakları **mutlaka** sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumları uzmanlık öğrencilerinin eğitiminde ilgili alandaki basılı ve elektronik literatüre ulaşabilmeleri için kütüphane ve bilgi teknolojileri için uygun ortam ve altyapı olanakları hazırlamalıdır.

GS.6.2.1. Eğitim için gereken fiziksel olanak ve araçların uzmanlık eğitimine uygunlukları ve nitelikleri akreditasyon kurulu tarafından düzenli olarak değerlendirilmelidir. İlgili alandaki bilimsel gelişmeler doğrultusunda, beceri kazandıracak beceri laboratuvarları ve uygulamalı kursların uzmanlık eğitiminde kullanımı sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumlarının eğitsel altyapı ve olanakları düzenli olarak değerlendirilmeli ve ilgili alandaki bilimsel gelişmelere paralel düzenlemeler yapılmalıdır.

Uzmanlık öğrencilerine klinik becerilerin kazandırılabilmesi için özel şekilde tasarlanmış mesleksi beceri laboratuvarlarında eğitim ve uygulamalı kurslara katılım fırsat ve olanakları sağlanmalıdır.

6.3. Eğitimde Ekip Kavramı

TS.6.3.1. Uzmanlık eğitimi, aynı uzmanlık alanındaki eğiticiler, diğer uzmanlık alanları ve sağlık alanlarındaki çalışanlar ile birlikte ekip olarak çalışma yetkinliğini **mutlaka** kazandırmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi, ilgili alanın eğiticileri, diğer uzmanlık alanlarındaki hekimler ve diğer sağlık alanı çalışanları ile birlikte çalışmalar yapmayı kapsamalıdır.

TS.6.3.2. Uzmanlık eğitimi süreci aynı uzmanlık alanındaki eğiticiler ve meslektaşlar ile birlikte bir ekibin elemanı olarak çalışma ve paylaşım sağlamak üzere uzmanlık dernekleri ile etkileşimi **mutlaka** içermelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi, ilgili alanın eğiticileri ve meslektaşlar ile birlikte çalışmalar yapma ve uzmanlık dernekleri çatısı altındaki etkinliklerde yer almayı kapsamalıdır.

TS.6.3.3. Uzmanlık eğitimi programı için mesleksen liderliğin sorumlulukları **mutlaka** açıkça belirtilmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi, uzmanlık öğrencilerinin ilgili alanda sağlık hizmetleri ekibinin bir üyesi ya da lideri olarak sorumluluklarını açıkça tanımlamalıdır.

GS.6.3.1. Eğitim süreci, aynı ve diğer uzmanlık alanlarındaki meslektaşlar ve diğer sağlık alanı çalışanları ile multidisipliner bir ekip içinde öğrenmeyi sağlamalı, meslektaşları ve diğer sağlık çalışanlarını eğitmek ve rehberlik yapmak için yeterliği geliştirmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi, uzmanlık öğrencilerinin ilgili alanda sağlık hizmetleri ekibinin bir üyesi ya da lideri olarak etkin şekilde çalışma ile sonuçlanan çok disiplinli bir ekip içinde öğrenmesini sağlamalı ve diğer sağlık mesleklerini yönlendirme ve öğretme yeterliklerini geliştirmelidir.

6.4. Bilgi Teknolojisi

TG.6.4.1. Eğitim programları **mutlaka** bilgi ve iletişim teknolojisinin etkin kullanımına yönelik ortam ve koşulları sağlamalıdır.

Açıklama:

Bilgisayar kullanımı, iç ve dış ağlar ve diğer bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarına ilişkin bir politika kurumun kütüphane hizmetleriyle eşgüdüm içinde sağlanmalıdır.

GS.6.4.1. Eğiticiler ve uzmanlık öğrencileri kendi kendine öğrenme (özyönelimli öğrenme), bilgiye ulaşma ve ulusal sağlık sisteminde yönetim ve hizmet sunumunda çalışmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ile ilgili yeterliğe sahip olmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencileri bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı konusunda yetkin olmalıdır. Bilgi ve iletişim teknolojisi kullanımı kanıta dayalı tıp için eğitimin ve uzmanlık öğrencilerinin sürekli tıp eğitimi ve mesleki gelişimlerinin bir parçası olmalıdır.

6.5. Araştırma

TS.6.5.1. Eğitim ortamlarında eğitim ve hizmetin **mutlaka** araştırma ile entegrasyonu sağlanmalıdır. Eğitim ortamının tanımı, araştırma olanakları ve etkinlikleri ile önceliklerini **mutlaka** içermelidir.

Açıklama:

Klinik eğitim, hizmet sunumu ile araştırmanın entegrasyonu fırsatının yaratılması gerekir. Eğitim ortamı, araştırma fırsatları ve gerçekleştirilmesine yönelik öncelikler tanımlanmış olmalıdır.

TS.6.5.2. Eğitim süreci, uzmanlık öğrencisinin bir araştırmayı planlama, yürütme ve raporlamasını **mutlaka** sağlamalıdır. Araştırma konusu ve danışmanı **mutlaka** uzmanlık eğitiminin ilk yarısında tanımlanmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencilerinin sağlıkta kalite geliştirme ve araştırma ile uğraşmaları özendirilmeli, eğitim süreçlerinde araştırma planlama, uygulama ve sonuçlarını raporlama yer almalıdır. Uzmanlık eğitiminin ilk yarısında, çalışma sürecinde rehberlik sağlayacak danışman ve araştırma konusu belirlenmiş olmalıdır.

GS.6.5.1. Eğitim ortamı nitelikleri, eğitim ve araştırma uygulamalarının entegrasyonuna fırsat sağlamak üzere geliştirilmelidir.

GS.6.5.2. Uzmanlık öğrencilerinin eğitim sürecinde yaptıkları araştırmaların yayınlanması özendirilmelidir.

Açıklama:

Eğitim ortamı, klinik eğitim ve araştırmanın bütünleşmesini sağlayan özelliklere sahip olmalıdır. Uzmanlık öğrencileri eğitim sürecinde yaptıkları ve içinde yer aldıkları araştırmaları yayınlayarak sonuçları meslektaşlarına duyurma ve paylaşma konusunda teşvik edilmelidir.

6.6. Eğitim Deneyimi

TS.6.6.1. Eğitimin planlama, uygulama ve değerlendirmesine ilişkin eğitim döngüsünden elde edilen deneyimler **mutlaka** izleyen eğitim sürecine yansıtılmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitiminin uygulama deneyimleri, sorun ve süreçleri ile ilgili olarak elde edilen değerlendirme sonuçları sonraki eğitim dönemlerine yansıtılarak uzmanlık eğitiminin niteliğinin geliştirilmesinde kullanılmalıdır.

TS.6.6.2. Her eğitim kurumunda **mutlaka** her uzmanlık alanının eğitim programının planlanması ve yürütülmesinden sorumlu eğitici/leri olmalıdır.

Açıklama:

Etkili bir eğitim için eğiticilerin alan bilgisi kadar eğitim programı geliştirme, değerlendirme ve öğretim yöntemleri konusunda da bilgi sahibi olması gerekir. Uzmanlık eğitim programının planlanması ve yürütülmesinde de bu donanıma sahip sorumlu eğitici/ler görev almalıdır.

GS.6.6.1. Eğitim programının geliştirilmesi ve yürütülmesi için eğitim sorumlularının eğitim ve tıp eğitimi uzmanları ile işbirliği içinde çalışması sağlanarak uzmanlık eğitimi konusunda araştırma yapması ve sonuçların eğitime yansıtılması özendirilmelidir.

Açıklama:

Eğitim kurumları eğitimcileri eğitim programı geliştirme, değerlendirme ve öğretim yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak, eğitim ve tıp eğitimi alanındaki uzmanlarla işbirliği içinde çalışarak eğitim-öğretim kadrosunun eğitici özelliklerini yükseltmek, geliştirmek ve güncellemek için çaba harcamalıdır.

Eğiticiiler ilgili alanda uzmanlık eğitimi konusunda araştırmalar yapmaya ve sonuçlarını uzmanlık eğitiminin niteliğinin geliştirilmesi için kullanmaya teşvik edilmelidir.

6.7. Diğer Ortamlar

TS.6.7.1. Gerekli durumlarda eğitimin tamamlanması için ulusal ve uluslararası eğitim olanaklarına erişim koşulları **mutlaka** sağlanmalıdır.

Açıklama:

Eğitimin tamamlanması için ülke içi ya da dışındaki diğer yerlerde bireyselleştirilmiş eğitim olanaklarına erişimin sağlanması ile ilgili bir politika oluşturulmalıdır.

S.6.7.1.Eğiticiiler ve uzmanlık öğrencilerinin bölgesel ve uluslar arası düzeyde değişimi uygun kaynaklar sağlanarak kolaylaştırılmaktadır. Yetkili makamlar ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşlarla değişimin kolaylaştırılması ve eğitimin karşılıklı olarak tanınması amacıyla iletişim sağlamalıdır.

Açıklama:

Eğitimin tamamlanması için ülke içi ya da dışındaki diğer yerlerde bireyselleştirilmiş eğitim için uygun kaynak sunulmalıdır. Yetkili makamlar uzmanlık öğrencilerinin bölgesel ve uluslar arası düzeyde değişimi için ilgili ulusal ve uluslararası organlarla değişimin kolaylaştırılması ve her iki tarafta da eğitimin tanınması amacıyla ilişki kurmalıdır.

7. EĞİTİMİN PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ SÜRECİ

7.1. Program Değerlendirme Sistemi

TS.7.1.1. Eğitim kurumları uzmanlık alanı eğitim süreci, olanakları ile uzmanlık öğrencisinin gelişimini izleyen ve ilgilileri belirleyip tanımayı sağlayan bir değerlendirme sistemini **mutlaka** geliştirmektedir.

Açıklama:

Eğitim programının değerlendirilmesi, programın geliştirilmesi ve/veya etkinliğinin gösterilmesi amacıyla yönelik olarak eğitimle ilgili tüm öğeler üzerinden kesitsel ve/veya sürekli veri toplanması, analizi ve yorumlanması süreci olarak tanımlanabilir.

Program işleyişi, öğrenen katılımı, öğrenen-egitici tepkisi, öğrenci başarısı ve performansı, öğrenilenlerin hekimlik uygulamalarına yansıtılması, mezunların çalıştığı kuruma ve topluma etkisi, mezunların izlemi gibi alanlara yer veren sürekli bir program değerlendirme sistemi kurgulanmalıdır.

GS.7.1.1. Program değerlendirme; eğitim sürecinin bağlamı, yapısı ve eğitim programının sonuçlarını kapsmalıdır.

Uzmanlık öğrencilerinin eriştikleri yeterliklerin ölçümleri programın geliştirilmesi için geribildirim olarak kullanılmalıdır.

Açıklama:

Program değerlendirme için eğitim programına yönelik planlama, yapılandırma, uygulama ve yeniden düzenleme ile ilgili kararların alınmasını sağlayacak bilgilerin toplanması gerekmektedir. Bu bilgilerin toplanabilmesi için programın dört aşaması: bağlam (çevre, koşullar, eğitim ortamı), girdi (çalışma planları, stratejiler, kaynaklar, bütçe, eğiticiler, uzmanlık öğrencileri), süreç (eğitim etkinlikleri,

uygulamalar) ve çıktılar (kısa ve uzun erimli hedefler) değerlendirilmelidir.

Program değerlendirme kapsamında değerlendirilen öğrenci başarı ve performansı, programın geliştirilmesi için veri olarak kullanılmalıdır.

7.2. Eğitici ve Uzmanlık Öğrencilerinin Geribildirim

TS.7.2.1. Eğitici ve uzmanlık öğrencilerinden sistematik olarak programın niteliği hakkında geribildirimler **mutlaka** alınmalı, analiz edilmeli ve eğitim kurumları tarafından gereği yapılmalıdır.

Açıklama:

Eğitim programının değerlendirilmesi, programın geliştirilmesi ve/veya etkinliğinin gösterilmesi amacıyla yönelik olarak eğitimle ilgili taraflar olan eğitici ve uzmanlık öğrencileri üzerinden sürekli ve düzenli veri toplanması, analizi ve yorumlanması sürecini kapsayacak şekilde kurgulanmalıdır.

GS.7.2.1. Eğitici ve uzmanlık öğrencisi, program değerlendirmesinin planlaması ve sonuçlarının program geliştirme için kullanımında aktif olarak yer almalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumları, eğitim sürecinde eğitici ve uzmanlık öğrencileri üzerinden sürekli ve düzenli olarak toplanan verilerin analizi ve yorumlanması sonucu elde edilen sonuçlar doğrultusunda programa yönelik iyileştirmeler yapmalıdır.

7.3. Uzmanlık Öğrencisi Yetkinliği

TS.7.3.1. Uzmanlık öğrencisinin yetkinliği, **mutlaka** eğitim programı ve uzmanlık eğitimi hedefleriyle ilişkilendirilerek değerlendirilmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencisinin yetkinliği ilgili alandaki uzmanlık eğitimi hedefleri ile ilişkilendirilerek uzmanlık öğrencisi karnesi, gelişim dosyası ve temel eğitim programı kapsamında değerlendirilmelidir.

GS.7.3.1. Uzmanlık öğrencisinin yetkinliği giriş yeterlikleri ve gelişimleri ile ilişkilendirilerek analiz edilmelidir. Elde edilen sonuçlar program planlamasında kullanılmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık öğrencisinin yetkinliği eğitim programının başında belirlenen yeterlikler ile süreç içindeki gelişimi karşılaştırarak belirlenmelidir. Sonuçlar eğitim programının sonraki eğitim dönemleri için planlanması sırasında kullanılmalıdır.

7.4. Eğitim Ortamlarının Onaylanması ve İzlenmesi

TS.7.4.1. Eğitim programlarının uygunluğu, **mutlaka** iyi tanımlanmış ölçütler ve program değerlendirme kriterleri temelinde dış bir kurul tarafından değerlendirilmelidir.

Açıklama:

Eğitim programının yetkilendirilmesi ulusal otorite tarafından yapılmalıdır. Bu otoritenin teorik ve pratik eğitim ortamları ve kuramsal derslerle uygulamalardan oluşan eğitim içeriğini denetleyerek eğitim verilmesine izin verme ve geri alma yetkisi olmalıdır.

GS.7.4.1. Uzmanlık dernekleri ve eğitim yeterlik kurulları, eğitim ortamları ve diğer eğitim olanaklarını kurum ziyaretleri ya da başka uygun araçlarla izleyecek bir sistem oluşturmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumlarının yetkilendirilmesi için hasta sayısı ve çeşitliliği, donanım, kütüphane ve bilgi teknolojileri olanakları, eğitim kadrosu ve eğitim programları için asgari değerleri içeren ölçütler temelinde oluşturulan bir sistem kullanılmalıdır.

7.5. Değerlendirmelere Katılım

TS.7.5.1. Değerlendirme süreç ve sonuçları **mutlaka** idare, eğitim ortamı yöneticileri, eğiticiler ve uzmanlık öğrencilerini kapsamlı ve şeffaf olmalıdır.

Açıklama:

Değerlendirmede eğiticiler, yöneticiler ve uzmanlık öğrencileri gibi ana paydaşlar yer almalı ve sonuçlar tüm taraflar tarafından açıkça bilinir olmalıdır.

GS.7.5.1. Değerlendirme süreç ve sonuçları güvenilir olmalıdır.

Açıklama:

Değerlendirme tutarlı ve doğru sonuçlar vermelidir. Sonuçlar aynı şartlar altında hep aynı olmalıdır. Değerlendirme sonucunun güvenilirliği, bu sonuçların geçerliği ve genellenebilirliğinin gösterilebilmesi için mutlaka gereken bir özellik olup programın geliştirilmesinde kullanımını sağlar.

8. YÖNETİM VE YÖNETİCİLİK

8.1. Yönetim

TS.8.1.1. Eğitim yönetimi, **mutlaka** eğitim kurumları tarafından hazırlanan yapı, içerik, süreç ve uzmanlık öğrencisi ile ilgili düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

Açıklama:

Eğitim kurumları, belirlenen amaç ve hedefler doğrultusunda hazırlanan eğitim programını, programın yapısı, uygulama süreci ve uzmanlık öğrencilerine yönelik düzenlemelerle planlandığı biçime uyarak gerçekleştirme sorumluluğunda olmalıdır. Planlandığı gibi gerçekleştirilen uygulamalar eğitimin niteliğini belirleyen kanıt tabanını genişletecektir.

TS.8.1.2. Eğitimin tamamlanması ile uzmanlık öğrencisi **mutlaka** bir derece, diploma, sertifika veya ilgili alanda yetkinliğini tanımlayan bir belge almalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi sürecinin tamamlanması ile ilgili alanda uzmanlık düzeyine erişen hekimler, farklı çalışma alanlarında uzmanlıklarının gerektirdiği uygulamaları gözetimsiz olarak kendi kendilerine ya da bir ekip içinde gerçekleştirebilmeleri için temel olan yetkin bir uzmanın formal niteliklerini belgeleyen derece, diploma, sertifika veya belgeye sahip olmalıdır.

TS.8.1.3. Eğitim kurumu, nitelikli bir eğitim programı için gerekli düzenlemeleri yapmaktan ve kaynak sağlamaktan **mutlaka** sorumlu olmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kurumları, eğitim sürecinde eğiticiler ve uzmanlık öğrencileri üzerinden sürekli ve düzenli olarak toplanan verilerin analizi ve

yorumlanması sonucu elde edilen sonuçlar doğrultusunda programa yönelik yeni düzenlemeler yapmak ve iyileştirmeler için yeni kaynaklar bulmakla sorumludur.

TS.8.1.4. Uzmanlık eğitimi programlarının ve eğitim kurumlarının yönetici kadrosu, **mutlaka** programın uygulanmasını destekleyecek, kaynakların doğru kullanımı ve iyi yönetimini sağlayacak kişiler olmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi programlarının ve eğitim kurumlarının yöneticilerinin, akademik alanda yetkin, yeterli eğitim ve yönetim deneyimine sahip olması gereklidir.

GS.8.1.1. Uzmanlık dernekleri ve uzmanlık eğitim yeterlik kurulları, ulusal ve uluslararası yetkililer tarafından kullanılmak üzere uzmanlık eğitimini tamamlayıp uzmanlık belgesi alanlara, aldıkları eğitimin niteliğini değerlendiren yeterlik belgesi almasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

GS.8.1.2. Uzmanlık dernekleri ve uzmanlık eğitim yeterlik kurulları, en fazla on yıl arayla yeniden belgelendirmeyi sağlayacak düzenlemeleri yapmalıdır.

GS.8.1.3. Yönetim bir kalite güvence programı içermeli ve kalite geliştirmek için düzenli olarak gözden geçirilmeye açık olmalıdır.

Açıklama:

İlgili uzmanlık alanında ulusal bir yapı ile onaylanmış eğitim programlarından mezun olan uzmanlara yönelik eğitimin niteliğini değerlendiren ulusal ve uluslararası düzeyde kabul gören, on yıl arayla yeniden belgelendirme sağlayan bir işleyiş sağlanmalı ve bu yapı kabul görmelidir. Uzmanlık öğrencisinin uzmanlık eğitimi sürecinde ve sonrasında katıldığı STE/SMG kredilendirme sistemi tarafından kredilendirilen sürekli tıp eğitimi/mesleki gelişim programları yeniden belgelendirmenin bileşenleri arasında yer almalıdır.

Yönetim tarafından benimsenen kalite güvence sistemi ile düzenli olarak nitelik değerlendirmesi yapılmalı ve diplomaların tanınması ve mesleki hareketliliği sağlamaya yansıtmalıdır.

8.2. Ödenek ve Kaynak Kullanımı

TS.8.2.1.Eğitim kurumları eğitim kaynaklarının bütçelenmesinde **mutlaka** sorumluluk ve yetkiye sahip olmalıdır.

Açıklama:

Eğitim kaynaklarının bütçelenmesinde eğitim kurumlarının sorumluluk ve yetkileri açıkça belirtilmelidir.

GS.8.2.1.Bütçe, eğitim programları ve hizmetin amaç ve hedeflerini destekleyecek biçimde yönetilmelidir.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimi için ayrılacak ödenekler klinik hizmetler ya da diğer etkinliklerin karşılanmasına destek olacak şekilde ayrılmamalıdır.

8.3. Yükümlülükler ve Yönetmelikler

TS.8.3.1. Uzmanlık alanlarının işlevlerinin sayısı ve çeşitlerinin tanımlanmasından sorumlu ulusal bir yapı **mutlaka** olmalıdır.

Açıklama:

Ulusal yasalara ve kurallara göre oluşturulmuş ulusal bir yapı, tüm toplumun çıkarları doğrultusunda hareket ederek uzmanlık alanlarının işlevlerinin sayısı ve çeşitlerinin belirlenmesinin sorumluluğunu almalıdır.

TS.8.3.2. Onaylanmış uzmanlık eğitim programlarının tanımlanması **mutlaka** tüm ilgili paydaşların işbirliğiyle yapılmalıdır.

Açıklama:

Onaylanmış uzmanlık eğitim programlarının tanımlanmasında meslek örgütleri, ulusal ve yerel sağlık makamları, üniversiteler ve diğer eğitim kurumları birlikte yer almalıdır.

9. SÜREKLİ YENİLENME

TS.9.1.1. Uzmanlık eğitimi veren kurumlar, uzmanlık dernekleri ve eğitim yeterlik kurulları, **mutlaka** eğitim programlarının yapı, işlev ve niteliğini düzenli olarak gözden geçirmeli, güncellemeli ve belirlenen eksiklikleri düzeltmelidir.

Açıklama:

Eğitim kurumları, uzmanlık eğitimi programlarının değişen gereksinimlere göre yapı, kapsam, işlev ve süresinde güncelleştirilmeler yapmalıdır. Uzmanlık eğitimindeki değişen koşullar ve gereksinimlerin karşılanması için bu güncellemeler;

- *Eğitim amaç ve hedeflerinin toplumun bilimsel, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişimine uyarlaması,*
- *Eğitimin sonunda kazanılması gereken yeterliklerin belirlenmesi,*
- *Öğrenme yaklaşımları ve eğitim yöntemlerinin uyarlanması,*
- *Eğitim programlarının yapı, kapsam ve süresinin değişikliklere paralel ayarlanması,*
- *Eğitim amaçları ve yöntemlerindeki değişikliklere uygun değerlendirme ilke ve yöntemlerinin geliştirilmesi,*
- *Uzmanlık öğrencilerinin seçilme yöntemleri ve kabul koşullarının uyarlanması,*
- *Eğitici ve danışmanların işe alınma ve atanma politikalarının uyarlanması,*
- *Eğitim ortamları ve diğer eğitim kaynaklarının güncelleştirilmesi,*
- *Program izleme ve değerlendirme süreçlerinin geliştirilmesi,*
- *Örgütsel yapı ve yönetim kurallarının geliştirilmesi*

başlıklarını kapsamalıdır.

GS.9.1.1. Yenilenme süreci ileriye yönelik çalışmalar ve analizler temelinde olmalı ve uzmanlık eğitimi uygulamalarında geçmiş deneyimler, mevcut etkinlikler ve geleceğe ilişkin görüşler doğrultusunda değişikliklere yol açmalıdır.

Açıklama:

Uzmanlık eğitimindeki değişen koşullar ve gereksinimlerin karşılanması için yapılan yenilikler önceki çalışmaların analizine dayanmalıdır, deneyimler üzerinden geleceğe ilişkin kararlar alınarak değişiklikler planlanmalıdır.

KATKI SUNAN DERNEK/KURUM VE TEMSİLCİLERİ

- Çocuk Acil ve Yoğun Bakım Derneği
Dr. Nilgün Erkek
- Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
Dr. Dilek Aslan
- KBB-BBC Derneği
Dr. Umut Akyol
- Klinik Biyokimya Uzmanları Derneği
Dr. Adnan Haşimi
- Tıbbi Onkoloji Derneği
Dr. Ahmet Demirkazık
Dr. Dilek Dinçol
- Türk Anesteziyoloji ve Reanimasyon Derneği
Dr. Asuman Uysalel
- Türk Biyokimya Derneği
Dr. Doğan Yücel
Dr. Mehmet Şenes
- Türk Cerrahi Derneği
Dr. Ethem Geçim
- Türk Cerrahi Derneği (Asistan komisyonu)
Dr. Fatih Mutlu
- Türk Dermatoloji Derneği
Dr. Rana Anadolu
- Türk Farmakoloji Derneği
Dr. Ersin Yarış
Dr. Remzi Erdem
- Türk Geriatri Derneği
Dr. Dilek Aslan
- Türk Göğüs Cerrahisi Derneği
Dr. Koray Dural
Dr. Ertan Aydın
- Türk Hematoloji Derneği
Dr. Ş. Zeynep Akı
Dr. Sema Karakuş
- Türk Histoloji ve Embriyoloji Derneği
Dr. Sevim Aydın
Dr. Belgin Can
Dr. Sevda Müftüoğlu

- Türk İç Hastalıklar Uzmanları Derneği
Dr. Ahmet Demirkazık
- Türk Kalp Damar Cerrahisi Derneği
Dr. Serkan Durdu
- Türk KBB ve BCC Derneği
Dr. İrfan Kaygusuz
Dr. Turgut Karlıdağ
- Türk Klinik Biyokimya Derneği
Dr. Pınar Tuncel
- Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti
Dr. Yakut Akyön Yılmaz
Dr. Burçin Şener
- Türk Nöroloji Derneği
Dr. Şerefnur Öztürk
Dr. Ayşe Bora Tokçaeer
- Türk Nöroşirurji Derneği
Dr. Önder Okay
- Türk Oftalmoloji Derneği
Dr. Ümit Ekşioğlu
- Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (TOTBİD)
Dr. Akın Üzümcügil
Dr. Halil Yalçın Yüksel
Dr. Feza Korkusuz
- Türk Pediatrik Onkoloji Grubu Derneği
Dr. Nilgün Kurucu
- Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği
Dr. Figen Özgür
- Türk Radyasyon Onkolojisi Derneği
Dr. Ebru Kaya
Dr. Yıldız Güney
- Türk Radyoloji Derneği
Dr. Oğuz Dicle
- Türk Toraks Derneği
Dr. Feyza Erkan
Dr. Gaye Ulubay
Dr. Ali Kocabaş
- Türkiye Acil Tıp Derneği
Dr. Murat Özaraç
Dr. İsa Kılıçaslan:
- Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği (TAHUD)
Dr. Melih Şahin
Dr. Oktay Sarı

- Türkiye Çocuk Cerrahisi Derneği
Dr. Gürsu Kıyan
Dr. Aydın Yağmurlu
- Türkiye Çocuk Nörolojisi Derneği
Dr. Dilek Yalnızoğlu
- Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği
Dr. Müjde Aktürk
- Türkiye-EKMUD
Dr. İsmail Yaşar Avcı
- Türkiye Fizyolojik Bilimler Derneği
Dr. Ahmet Ergün
- Türkiye FTR Uzman Hekimleri Derneği
Dr. Nuri Çetin
Dr. Nebahat Sezer
- Türkiye Nükleer Tıp Derneği
Dr. Neşe Karabacak
- Türkiye Psikiyatri Derneği
Dr. Ayşe Devrim Başterzi
Dr. Burhanettin Kaya
- Türkiye Romatizma Araştırma ve Savaş Derneği
Dr. Ajda Bal Hastürk
- Türkiye Solunum Araştırmaları ve Savaş Derneği
Dr. Ülkü Yılmaz Turay
- Türkiye Spor Hekimleri Derneği
Dr. Ali Murat Zergeroğlu
- Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK)
Dr. Yakup Sancar Barış
Stj.Dr. Boran Yavuz
Dr. Hilal Batı
Dr. Güldal İzbrak
- Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Demekleri Koordinasyon Kurulu (TTB-UDEK)
Dr. Umut Akyol
Dr. Dilek Aslan
Dr. Mehmet Demirhan
Dr. Önder Okay
Dr. Figen Özgür
Dr. Süleyman Özyalçın
Dr. İskender Sayek
Dr. Mustafa Ünlü
Dr. Ersin Yarış